

Izhaja vsaki četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 " . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 " . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo,
plača za vrstico je 10 k.
in za kolek 30 k.

Štv. 37.

V Mariboru 10. septembra 1868.

Tečaj II.

Drugi slovenski tabor

v Žalcu 6. septembra 1868.

Ko smo prvi slovenski tabor v Ljutomeru začeli popisovati, smo prisiljeni bili v vvodu izreči, „da je deveti dan avgusta bil popolnoma vreden, da se zapiše z zlatimi črkami v slovensko zgodovino, da je prvi slovenski tabor bil naj vekši korak k boljši naši bodočnosti itd.“, to kar smo tamo rekli bi se vse moralo spet ponavljati in še marsikaj več pridati, če bi hoteli popisati veliko važnost drugega slovenskega tabora, ki ni bil samo od mnogo vekše množine ljudstva, kakor prvi, obiskovan ampak, pri katerem se je kazala ravno tako velika navdušenost, za našo sveto stvar. Pri vsaki besedi, katero je ta ali on govornik za naše narodne pravice izustil, je tisoč in tisoč glasov vikalo „Živio, tako je prav, to mora biti itd.“ Ljudje niso došli samo iz prelepe savinske doline in druge bližnje okolice, ampak iz zlo oddaljenih krajev iz cele Slovenske, iz Hrvaške, iz Reke, da, celo iz zlate Prage. In če ravno se jih je vseh skupej više 15.000 sošlo, moramo vendar reči na čast vsem, da so se od početka do konca lepo mirno in prav dostojno obnašali: prisiljeni smo tedaj tukaj izreči prav srčno hvalo vsem, ki so bili pri drugem taboru nasočii „Živili!“

Zdaj pa hočemo s slabo močjo se truditi, da nekoliko popišemo ta veličastni dan slovenske zgodovine.

V Celju je bilo zbirališče za rodoljube, ki so dohajali ali po železnici ali iz onih krajev, katerih cesta v Žalec drži skoz Celje. Taki po poldne je došel zadnji pričakovan vlak iz Maribora, ki je pripeljal prav lepo število rodoljubov, ktere je taborov odbor na kolodvoru lepo pozdravil in je peljal v gostivnico h kroni, kder so že čakali drugi gosti in od koder je bil odločen skupni odhod v Žalec. Zbrani gosti se podajo taki na pot, ker čas je že bil kratko odmerjen, kajti vlak je došel jedno uro kesneje. Vsi zbrani se podajo na pripravljene vozove, ki so bili vsi lepo okinčani in katerih je bilo više sto in cela rajda se po lepi savinski dolini poda v Žalec.

Bandero ljubljanskih Sokolov je vodilo rajdo. Prvi pozdrav je čakal goste v vasi Levci, kder so bila napravljena lepa slavna vrata z napisom „Bog blagoslovi naš slovenski tabor“. — Tukaj je pozdravil prosti kmet z lepimi pomenljivimi besedami goste in jim želel srečo in dober vspeh. „Živio“-klici so se čuli od vsake hiše, mimo ktere so se gosti peljali, ravno tako vsikder pevanje slovenskih pesmi. Vse to se je spet ponavljalo v vasi Drezinje in tukaj je na slavnih vratih napis „Srčnost zmaga“. Ko so se gosti bližali Žalcu jim dojde proti banderium Žalski na konjih z banderom, na katerem je stal napis „Žalski trg“ in je spremlja v trg. Dober streljaj pred trgov se vstavijo vozovi in gosti grejo v trg. Na čelu je jezdil banderium, za njim je došla banda, za njo ljubljanski Sokoloveci — katerih je bilo više 50 in po tem množina drugih gostov iz vseh stanov.

Na vzhodni strani trga t. j. na cesti, ki drži iz Celja, so stala velika lepo okinčana slavna vrata in na njih napis: „Dobro došli. Neudajmo se“; na vzhodni strani Žalca ravno taka slavna vrata z napisoma: „Dobro došli. Zjedini mo se. Na sredi trga je stalo zlo visoko drevo in na njem velika slovanska zastava. Celi trg je bil v prazniški obleki, vse hiše lepo okinčane z vencii in narodnimi zastavami. Pri kroni je odbor sprejel in pozdravil goste; tu-

kaj ste tude dve mali zali deklici pozdravile ljubljanske Sokolovce in jim na zastavo dele lep umetni venec. G. Graseli se je jima v imenu Sokolovcev zahvalil. Po pozdravu so se padali gosti v različne gostilnice, da se malo okrepijo.

Ker vendar danas ne moremo cele velike svečanosti popisati, pridenemo še tukaj rezolucije, ki so bile vse soglasno sprejete. So pa te-le:

1. Slovenski jezik mora biti na Slovenskem izključivo uradni jezik in v ta namen se mora neodlagoma določiti obrok od polleta, do kterege morajo znati uradniki slovensčino v besedi in pismu, in se sestaviti nemudoma izučenih in zvedenih mož komisija, ktera bo imela voditi pri vseh sedajnih in prihodnjih uradnikih skušnje iz znanja slovenskega jezika.

2. Cerkovna vlada mora na Slovenskem uradovati v slovenskem jeziku in v bogoslovnici predmeti, kateri se nemški predavajo, podučevati v slovensčini.

3. Za povzdigo kmetijstva in gospodarstvo, da se ta namen doseže, se imajo pri nas osnovati potrebne šole brž ko brž, po tem tudi slovensko gospodarsko društvo.

4. Da so ljudske učilnice na Slovenskem čisto slovenske, v srednjih učilnicah nemški jezik ostane učni predmet.

5. Da se slovenske dežele zedinijo v združeno Slovensko.
(Dalje prihodnjč.)

Narodna politika.

III.

Vsakdanja skušnija nas uči, da nasprotniki pravične naše želje in zahteve prezirajo ali celo zasmehujejo, ter po tem takem nikakor ne marajo, da bi se narod naobrazil. Vsake vrste listovi streljalo na nas da je groza in se mora vsak čuditi, kako se takošno počenjanje vjema z načeli ustavne države. Pa naj bode temu kakor hoče; toliko je vendar gotovo, da je vladar izrekel in obrekel narodom ravnopravnost. Ali se je pa nekim listom tudi naročilo, da ravnopravnost zagovarjajo, ali ne, ne vemo; vendar pa pričajo jih sostavki, da se zdi ravnopravnost puhla fraza, nekošna reč, ktere bi se radi znebili, da si ravno se je ne morejo. Saj tudi radi verjamemo, da je težko po svojej prepričanosti srčno govoriti in pisati, ker vemo, da mnogi ljudje nimajo ni srčnosti in prepričanosti. Vendar pa poslednjega tem listom ne podtikamo, ker nečemo nikogar napadati; le braniti se moramo. Ali gotovo nam ne bi godilo, zadostilo, ako bi se morali prepričati, da tudi vladi ni mar ravnopravnosti. Pa za voljo teh besedic nam nikar ne očitajte, da o vladi sumimo! to ni naš namen. Saj vsi vemo, da so pač tudi ministri iste kovine kakošne so drugi ljudje sploh; a errare humanum. Za to nas pa tudi vest ne peče, ker smo svojej prepričanosti tako zvesti kakor ministri svojej; bodočnost bode vže sodila in učila, kdo ima pravo. V ostalem nam se pa tudi ne zdi čudno, da nas nasprotni listi grde in nam podtikajo nepoštene naklepe; saj so pač pohlevni metulji in se često menjajo. Vendar bi je pa radi opomnili neke važne, reči, da bi se je pri bistroumnih svojih argumentacijah vsaj časi zmislili. Ko se je za vlade Ljudevita XVI. tako zvani tretji stan na francoskem predramil, vstal in zahteval svoje pravice, bila sta prva dva stana neizrečeno nezadovoljna in sta se tretjemu grozila. To se ve, da sta imela pravo. Kako neki bi smel tretji stan zahtevati ono, kar sta prva dva vže imela! Kdo bi se predrznil zahtevati ono, kar imam

jaz! — Kako smejo Slovenci zahtevati ono, kar Nemci vže davno imajo! Kako le more Slovenec zahtevati, da bi ga sodil sodnik slovenski, ko sodi Nемеc nemški! Kako le sme Slovenec zahtevati, da bi ga v javnih zborih tudi tujci umeli, če govori slovenski; saj vendar Nemca vsak umeje! Takošne zahteve so neumna sanjarija, zlobna predrznost, prenapetost, rovarstvo. In če sena zadnje še kateri nasprotni list toliko poniža, da te hudobnih pregreškov spomni in posvari, ti ga pa ne poslušaj in ne potreseš glave s pepelom: potem si napetež, rogovilež, smeti, ktere je treba izmesti. Tem listom je prej ko ne naj važneja naloga, da nas grde. Slovan ne sme imeti istih pravic, katerih imajo drugi; pritisnimo jek zidu! Ali vkljub takim grduom, ktere moramo še za njih dobroto se svojimi žulji rediti, bode se narod zavedal svojih pravic ter prej ali pozneje doseže vse, kar mu pripada. Neumno je trditi, da moramo tudi na dalje ostati na sedanjej stopinji omike; neumno trditi, da ne smemo hrepeneti po onem, kar Nемеc vže ima. Za to pa ravnajte z nami pošteno in pravično; ne očitajte nam, da bi radi vladali, ko bi le radi otresli okove; dajte nam sredstev, da se na narodnej podlagi razvijemo in naobrazimo; dajte nam ravnopravnost in svobodo: in narodnih razprtij bode precej konec.

Nekaj želja Slovenkam.

Spisal Fr. Jančar.

Pravi se od človeka, kteremu vedno nebesa godejo: Ta človek ima več sreče, ko pameti. In zares nekteri človek ima vso posebno srečo v najemu, bodisi duhovnega ali svetnega stanu. Čim bolj je zvita in prekanjena buča, tim več mu po sreči gre, tim bolj si umi svoje predpostavljene pridobiti; ako ravno jim po tem figo v žepu kaže, ko je svojo željo in konec dosegel. Takemu malopridnežu, ki za tem samo je in pije, kakor ljuba živinica, nič pa slavnega ne stori, skozi sreča cvete; jemu se celo macel na rami steleti! — Misli si pa: Svet hoče vkanjen biti, naj se toraj vkanjuje - naj se le meni dobro dodi. — Oj, kako grdo srce je to! pa tolike veljave. — Vendar je tudi resnično: vrč, ročka tako dolgo k studencu hodi, dokler se ne z drobi. Kaj bo pa po tem. —

S tem vodom hočem. Slovenkam naznaniti, naj bi že od mladih nog začele misliti in se pripravljati na svoj prihodnji stan, bodisi samičen ali zakonski. Zakaj, če je že pri moških tako različnih značajev in toliko pomanjkljivosti zapravo posvetno srečo in večno življenje, kolikor več pa je treba ženski prevdarjati, ako hoče zares vesel dni na tem svetu, po smrti pa večno zveličenje uživati. — Saj hčeri mora dobro znano biti ločenje od presladkih svojih starišev, in to dans ali jutrej. — Kaj pa po tem? Za gotovo ji ni znano, dokler je pri dragih stariših v sladkem zavetju in dostojnem zavarovanju, kaj nek bo iz nje, ko svoje kristjanske stariše zgubi. Kako se bo preživila? Kamo bo prišla? Kterega in kakošnega srca moža bo dobila? — Ali bo z angelom ali hudičem poročena? Ali jo bo še dalje, ko samo 8 ali 14 dni slastno ljubil? Ali si v sreču žensko ali zgolj eno premoženje v zakon jemlje? Ali ji bo tat, sirovnež in prekanjeni neobtesani hudobnež; ali pa pravični, pošteni vestni mož, oče in gospodar? itd. Vse to vboga ženska nič ne ve. Ko je pa že storjeno, je prepozno popravljati, ako se je na tuje noge vperala. Zakaj če se človek od mladih nog lepih čednosti, koristnih naukov ne privadi, tudi v starosti se jih bo ogibal.

Naj bi se toraj vrla Slovenka ne bi pogreznola v toliko nesrečo, te opominjam in svetujem: Uči in vadi se v vsih ženskih opravilih, kar vaš spol zadeva in v vaše podvzetje ali področje spada, naj že bo prosto ali imenitno, kolikor ti tvoje okolščine dopuščajo. S tem si prisvojiš izurjenost in gibčnost sebe pošteno rediti in če si v zakonu, tem lože tri vogle držati, kakor je po prislovcu tvoja naloga.

Vzlasti pa se vadi „igle“. Ti sama ne verjameš, kolika ti je potreba v tem izurjeni biti, naj že samica ostaneš ali se v zakon podaš. — Saj veš, kako grdo je razcapan hoditi in kako težko, večkrat celo drago se šivilja ali šivar komaj dobi. Zakaj bi se toraj sama nebi vadila šivati, ker pri tem žuljev ne dobiš. Gotovo pa imaš kedaj časa nekatere ure šivati, zlasti takrat, ko je slabo vreme; igla in primerna dvonit tudi niste predragi. Začni toraj si sama ktero raztrgano oblačilo pokrpati, ali kak robeč zarobiti in obšiti itd. In če ravno tvoje ni v prvič mojstrsko, bo pa sčasoma, ako

primerjaš svoje delo s tistim, ki ga je šivilja ali šivar naredil. Tudi nogavice si sama pleti ali delaj.

Ravno tako je s pranjem. Večkrat se primeri kakošna slovesnost, in ve, deklice in device bi rade v belih oblačilih z modrimi in rudečimi traki ali pasi obšite ali ozalšane primahale; kar se vam lepo prilaga. — Pa, o jojmene! šivilja ali perica ondašnja ne more ali ne vtegne vsem robečev, predprtov in oblačil opraviti in vgladiti. Poskusite tedaj same. Saj vidite, ali je roba tenka ali hodna; ta peračo prenaša, a ve ne; hodna se da ožmikati, tenka pa le v rokah iztisnoti; po tem razviti in z drugo snažno rjuho pokriti pred grdimi muhami. Zelezo za gladenje velja okoli 2 f, mijilo vam je znano; močó ali šterko, ako že morate bolj košate biti, si same lahko iz krompirja ali pšenične moke naredite; modra barva pa tako ni draga po štacunah dobiti, ktera že hoče više letati. Vendar kar se košatosti tiče, vas, drage device! posebno svarujem; ne skrbite preveč za to. Lahko bi se vam primerilo — da bi brez šterke košate hodile. — Po tem bi se mi smilile, ker bi si vso srečo podkopale, in nikoli več šterke ne potrobovale; marveč bi si krvavo šibo nakopale, ki bi vas tepla do zadnjega zdihljeja, če ne še v večnosti.

Vse to si lahko same omislite za tisti denar, ktereга sedaj pericam izdavate, in to v enem letu!

Dalje se vadite v mlekarstvu, ali kako gre z mlekom ravnati. To znanje je vsaki ženski potrebno. Inače bi se ji lahko zgodilo, kakor tisti Nemci, ki se je čudila, ko je dekla kravo pcmolzla, pa ji ni brž vrhnje ali smetane iz hleva od krave k zajterku prinesla. — Po takem bi se celo ktera donda znašla, ki bi hotela naravnost sedaj mleko, sedaj vrhnje, spet sirovo ali kuhano maslo, razne sire itd. iz vimena namolzti. Taka krava bi zares več ko zlata bila; pa tudi ženske bi preveč zasladkarila ali zacartala. Varujte se toraj take sramote, in prizadevajte si krave spoznavati, ž njimi lepo ravnati za dom in prodaj. Od tega se bote prihodnje leto iz knjige: „Umni gospodar“, ki jo bo slav. družba sv. Mohorja izdala, popolniše naučile.

(Dalje prihodnjič.)

Gospodarske stvari.

Gospodarska dela meseca septembra.

V hiši in dvoru: Krompir pa repa se mora pobrati in v klet spraviti, mora se mlattiti, žita se morajo marljivo premetati. Lan in konoplje se morajo tretti. — Šadje sušiti in črstvo sadje, ki je prav zdravo, izbrati in na priličnem mestu hraniti.

V hlevih. Živalim, ktere močno vlečejo, se mora bolj pokladati, ker mnogo trpijo pri setvi; ovcam, o kterih zelimo da bodo meseca februarja že mlade vrgle se mora pripustiti oven.

V vrtih in sadovnjakih. Pri pobiranju sadja se mora posebno paziti, da se ne kvarijo drevesa. Česen in čibul se mora pobrati tako fajžola. Nove grede za jagode se naj napravijo in zasaja jagodje.

V vinogradih in hmeljnikih: Dobro je še ta mesec enkrat gorico okopati; veje (rozge) ki še je zeleno, se mora odrezati. V vinograde se postavijo čuvarji. — Hmelj se mora ves pobrati in na priličnem mestu sušiti, večkrat premetati.

Na polju in senokošah. Žitna žetva se mora končati; zimska žita se morajo posejati, otava spraviti.

Pri ribnikih. Morajo se priprave delati za jesensko ribljenje.

Pri ulnjaku. Ta mesec se začnejo buče že podrezovati in panji se naj dobro pregledajo.

Log in lov. Brezino sme in želod se mora nabirati. Stelja in listje se mora grabiti. Streljanje prepelice in jerebic. Velika divjačina se začne parati.

Sadjereja.

VI.

O kopoliranju ali skladanju.

Pri kopoliranju se mora žlahtna vejca nagneno (pošev) vrezati tako, da res ima podobne srnine noge in z divjakom ki se tudi celo jednako vreže, skupaj skladata in tako zavezati.

Koristi kopuliranje pa so te-le:

1. Rabi se celo lahko pri vseh vrstah dreves in se hitro napravi.

2. Se že lahko dela, če še divjak ni debelši kakor peresna cev.

3. Celo delo je tako prosto in lahko, da se ga vsaki taki nauči.

4. Imamo za kopuliranje naj več časa, ker se lahko kopulira od oktobra, ko naj hitreje sok v drevo nazaj stopi, do početka maja, Naj boljši čas za kopuliranje je vendar od polovice marca do polovice aprila.

5. Rana zaceli tako hitro in dobro, da se mnogo krat že čez polleta niti več ne pozna, kder se je kopuliralo.

6. Kopulira se tudi lahko vso zimo in celo v sobi.

7. Kopulira se tudi lahko na štreclje, ki se navadno kakor nerabljivi odvržejo,

Kopulirati pa se mora staro drevo s starim in mlado z mladim in požlahtnjenje se naj lože prime, če ste obe vejici jednoletni.

Navadno se kopulira žlahtna vejica z divjakom jednake debelosti. Če pa je pri kopuliranju divjak debelši od žlahtne vjice, ne more ta celega divjakovega reza pokriti, tako kopuliranje se zato ne priporoča, ker potrebuje mnogo časa in truda.

A. Kopuliranje, če je divjak ravno tako debel kakor žlahtna vejica.

To kopuliranje je naj prostejše, ložejše, hitrejše in gotovijše. Žlahtna vejica in divjak se celo jednako nagneno (poševno) vrezeta in se tako skupej zvezeta, da dojde les na les skorja na skorjo in da rez tako dobro pokrije, da je gledati, kakor da bi bilo samo jedno deblo.

Pri kopuliranju se rabi:

1. Prosti prav oster vrtni nož.

2. Žlahtne vejice, ki so že prej nagneno vrezane in ki se naj nahajajo v posodi z vodo.

3. Debela povolna preja, lični ali platneni trak za ovezo, zadnji se tudi lahko po jedni strani namaže z drevesnim voskom namazani se za ovezo lahko rabijo.

4. Drevesni vosek.

B. Pripravljanje žlahtne vejice.

Prereži žlahtno vejico z jednim blizo za palec dolgim nagnenim rezom. Rez se začne za in malo pod okom in se potegne doli. Če je rez celo dober, kar celo ni težko delo, če se le malo vadiš, deni vejico taki v posodo z vodo, da se rez ne posuši. Rez je naj boljši če se vejica z jednim potezajem odreže. Žlahtna vejica se po tem mora na toliko odrezati, da ostanejo samo 2—3 oka na nji in gornji rez se zamaže z drevesnim voskom.

C. Pripravljanje divjaka.

Divjak se naj za jeden pedenj od zemlje odreže, ali če se požlahtnuje vrh, se odreže vejica blizo debela z jednim celo jednakim rezom, kakega smo napravili pri žlahtni vejici, reže se vendar od zdalej gori.

Oba rezaja on namreč na žlahtni vejici in on na divjaku morata biti celo jednaka, tako da pri kopuliranju dojde na tanko rez na rez, les na les.

Prej ko se skupej zložita, se mora žlahtna vejica skoz ustnici potegniti, da se odstrani voda, ki se na rezu nahaja to se mora vendar prav varčno storiti, da se rez z slinami ne pomoči, kar bi znalo škoditi posebno če se tabak kadi.

Zgodovinski spominki za prosto slovensko ljudstvo.

Spisal

Davorin Trstenjak.

Lubina — Leoben.

Lepo mesto Lubina, po nemškem Leoben, (v starih pismih: „in vale Liubina“ in Liubinathal“) eno pošto od Bruka so Slovenci zidati začeli. Že leta 904, se omenja v ustanovnem pismu nemškega kralja Ludwiga. Ko so Nemci Karantano *) (Koroško vojvodstvo) pod svojo oblast spravili, so obilo nemških plemenitašev med Slovenci naselili, da so Slovence kročali, in na zdi držali. Ti plemenitaši so s seboj

*) Karantania, Koroško je tedaj obsegala vse današnje Koroško, vse Štajersko do gore bočke in še prece velik kos Avstrijskega.

Pis.

prignali dosti družine, in tako se je začejalo ponemčevanje koroških in gornještajarskih Slovencev. Jednemu takošnih plemenitašev Aribu, je kralj Ludwig poklonil v dolini, Lubina 20 puš (kmetij) ze vsemi dvori, hrami, podložniki, travniki, pašniki, ribniki, logi (boršti) mlini, dalje pravico da si je smel v kraju imenovanem: Slatina, kjer se potok jednakega imena v Muro vliva, z zidom ograjen dvor postaviti, dalje ves: Kostico.

Lubina pomenja mesto, kraj med lubi, lobi ležeče, zato Lubno pri gornjem Gradu, Lubelj visoko gora na krajsko-koroški meji, lub, lob v slovenščini poznamenuje goro, breg, hrib. *)

Lubina je spadala pod županijo, ktera se je velela: Hrovat **) (pagus Chrovat). V onem času so že stale v tej županiji vesi: Gline, Trg (forum), Surnik (Zeiring), Kumbence (Kobenz), Gubernice (v fari sv. Marjete pri Knittelfeldu), Gravenšče (po lastinsk: de lapide od staroslov.: grava, kamen), Lobnik, Long-Log pri Judenburgu, Medvedsdorf je medvedja ves, Polane, Predegoj, Predoul, Rute, Stajnica, Undrima, Bistrica, Breze, Velisa (mesto Oberwöls), Selnik, Ceče pri Epensteinu, sama slovenska imena in spomini slovenske pridonosti in marljivosti v gornjem Štajeru.

Dopis.

Iz breškega okraja. J. Š. Večkrat slišimo praviti, da si sedajno naše c. k. kmetijsko ministerstvo veliko prizadeva za povzdigo kmetijstva, in sicer posebno po šolah, kar je vse dobro i hvale vredno; jaz priprosti kmet pa, ki tudi skušam težavne sedajne čase, še bolj imenite potrebo napredka v povzdigo kmetijstva, oziroma na naš okraj poznam.

Da bi nam mladim, pa tudi že bolj starim kmetom nauk hasnil je gotovo; pa ko bi slavno c. k. kmetijsko ministerstvo, na naše pravične pritožbe zastran nam odvzetih pravic služnosti boljše ozir jemalo, bilo bi pri nas kmetijstvo v boljsem stanju, nego je zdaj.

Slišalo se je lani, da je namerjaval sedajni gosp. minister kmetijstva, obhoditi nektere dežele med njimi tudi Štajarsko, kar se pa ni zgodilo; ako bi mi kmetje le enkrat ovake priloznosti doživeli se gospodu ministru ustmeno pritožiti o našem sedajnem stanju, bi, mislim, že kaj dosegli, ker drugače si pomagati več ne znamo.

Drugače je nam pa težko upati boljše prihodnosti, ker se zemljiščini davki zmiraj množijo, pravične zahteve pa le po času dosejajo!

Politični ogled.

Iz štajarskega deželnega zbora.

V 6. seji 3. septembra je dr. Hafner predložil, naj se prošnja okrajnih zastopništev zastran pobiranja vžitnine, ker je zlo važna, taki izroči odboru za deželno gospodarstvo, kar se tudi prime.

Dr. Rechbauer je po tem sporočal v spremembi srenjske postave. V smislu državnih osnovnih postav od 21. decembra 1867 se spremeni §. 4 srenjske postave in §. 6 deželne srenjske postave za mesto Maribor in Celje tako, da se da volilna pravica vsem, ki v kaki srenji stanujejo in tam od svojih dohodkov davke plačujejo. Vse tri spremembe so se brez besedovanja jednodušno sprejele.

Wanisch poroča v imenu odbora za srenjske in okrajne zadeve in nasvetuje postavo, po kateri bi okrajni odbori smeli v izročnem področju preiskavati in pozvedati, srenjskim zastopom zaukaze in vodila dajati in jih — namreč srenje — z globo do 50 gld. kaznovati, ko bi svoje dolžnosti ne bi hotele spolnjevati. Globa pa se mora dati v okrajno kaso. Postava se sprejme (!)

Tudi postava obvelja, ki bistveno pravi, da prestanejo vse postave, ki so branile nektera posestva razdeljevati. Po ti postavi sme vsak svoje posestvo razdeliti kakor mu je ljubo, če temu niso nasproti privatne razmere, brez da bi mu trebelo gosposkega dovoljenja itd.

(*) Ali ni od tod tudi „Ljubljana“, kakor „Poljana“ od polje? Vred.

(**) Leta 1130 se v diplomataru sekavskem imenuje plemenitaš: Werinher nobilis de Chrovat.

Ime Werinher je nemško, bržko ne je to slovensko županijo dobil v last od nemških cesarjev, ali pa še je bil staroslovenski plemenitaš z nemškim krstnim imenom.

Pis.

Dr. Tunner sporoča o postavi, po kateri se smejo že obstoječe privilegije do cestnine in mostnine na necesarskih cestah še nadalje rabiti. Dovoliti pa jih sme namestnija, ako ji pritrdi tudi deželni odbor. Poslanec Süz nasvetuje, naj deželni odbor natanko pozvedava o štajarskih mitničnih razmerah in naj poroča v prihodnjem zasedanju. Ta predlog podpira tudi F. Brandstetter, ktereга zbornica potrdi.

Po tem je Schreiner poročeval o proračunu za leto 1868 in Conrad o zadevah zemljišnega odškodovanja za leto 1867, 1868 in 1869. —

V 7. seji 5. sepembra. F. Brandstetter z drugimi deseterimi predlaga naj še se v tem zboru napravi postava, po kateri bi se naj odstranilo vse, kar po srenjski postavi prepoveduje zloženje več srenj v jedno vekšo. Predlog se bo fiskal in kesneje po navadni poti obdeloval.

Na dnevnem redu je postavin načrt zastran dolžnosti domovinskih srenj, po kateri morajo plačati stroške za gon. Izroči se odboru za srenjske zadeve.

Dr. Tunner in dr. Graf sporočata več oddelkov o proračunu za leto 1868, kateri se vsi odobrijo. Nasproti se je samo govorilo pri vprašanju za popotni štipendij za dr. Hermana, ki iznese 300 gld., da potovaje okazuje razmere malih obrtnij proti industriji. Tukaj je namreč denarni odbor predložil, naj se zadnjih 100 gld. ne izplača prej, dokler se deželni odbor ne bo prepričal, da je Hermanovo potovanje res nekaj koristilo. Proti temu se podigne ostro besedovanje. Predlog denarnega odbora vendar obvelja.

Pairhuber hoče imeti za akademično bralno društvo 200 gld. podpore. Ta predlog se izroči denarnemu odboru.

Po tem so došle na vrsto prošnje in seja je bila skrivna.

V krajnskem deželnem zboru je bilo na vrsti: Vladin predlog zastran šolskega nadzorništva se izroči šolskemu odseku. Volitev cestnega odbora. Sporočilo dežel. odbora več ustanov za slepe na deželni račun; se izroči finančnemu odboru. — Osnova postave zastran zapora občno škodljivih oseb v posilni delavnici se izroči že voljenemu odboru za posilno delavnico. Račun Glavarjeve ustanove za leto 1866—1867 in proračun za leto 1868 se izroči finančnemu odboru. Poročilo peticijskega odbora o prošnji zastopništva mesta Kranjskega zarad pobiranja srenjskih naklad 20 procentov, kar odbor podpira. — Poročilo deželnega odbora kranjskega o ravnopravnosti jezika v javnih šolah in uradnih na Kranjskem se izdelano predloži zboru.

V 8. seji je Svetec poročal v imenu odbora za pregledanje volitev dežel. poslancev za Postojno, Vrhniko in Lož in je svetoval, naj se volitev Muleja zavrže in sicer zarad prav važnih vzrokov, ktere je navedel. Temu so se zlo upirali Kaltenegger, Dežman itd. Besedovanje je med temi in narodnjaki bilo prvokrat prav ostro. Pri glasovanju je vendar zmagala narodna stranka,

Na Českem še se deželni poslanci zmirom odpovedavajo poslanstva, tako pred kratkim knjez J. Av. Schwarzenberg, kar je praško zbornico zelo ostrašilo.

Časniki se še na Českem tudi zmirom konfiscirajo in vredniki tožijo in kaznujejo.

V Tirolskem deželnem zboru nima ministerska stranka upati, da bi za svoje predloge dobila večino.

Novičar.

Na čast učiteljev, ki se bodo 15. t. m. v Ljubljani zbrali, bode tamošnje dramatično društvo igralo v čitalnici dve veseli igri namreč: "Ravni pot naj boljši pot" in "Igra pike". Prvo igro je spisal rajni g. A. Tomšič ljudski učitelj, in ta je za ta shod prav prilična, ker v nji se predstavlja trpljenje revnega vasnega učitelja.

Pomoč ob pravem času. Krajnsko gospodarsko društvo je pred kratkim dobilo od kmetijskega ministerstva 150 gld., za ktere si naj nakupi zdravih jajčic od svilnih črvičev in društvo za svilorejo v Metliki ravno toliko v on isti namen. Za podporo srenjsko-vinorejske šole pa je gospodarsko društvo dobilo 400 gld. Na dalje mu je ministerstvo poslalo 3700 gld. za darila, da se podigne živinoreja, od teh gre 2200 fl. naj boljšim bikom, kravam in teletom, kakor je tudi centralni odbor predložil; 1500 gld. pa se naj porabi za to, da se kupijo dobri biki za pleme. Pravi se, da se v Ljubljani snuje „katoliško bralno (slovensko) društvo“.

Leta 1867 se je v Avstriji izkovalo sledečega denarja: Iz zlata 1,169.940 prostih in 15.949 četverovrstnih zlatov v skupni vrednosti 5,732.935 gld.; iz srebra 4,622.983 gld. v goldinarjih in novih tolarjih; medenega (kuprenega denarja za 9.318 gld.; dalje se je kovalo tržnega denarja 1,493.780 lavantinskih tolarjev (tolarijev s podobo Marije Terezije) v vrednosti 3,194.153 gld. Tedaj vsega skupej 13,509.381 gld. Zlate korone se imenovanega leta niso kovale.

Naj vekši živinski trg je v Chicagu v Ameriki. Amerikanski časopisi popisujejo ta trg in pravijo, da ima 220 naših ral v prostoru in da je na tem prostoru sve polno staj za živino. Meseca marca je tamo bilo 20.000 goved, 70.000 svinj in 20.000 ovac na prodajo in pravi se, da je toliko skorej neprestano živali na prodajo. V stajah lahko pregleda kupec živino, izbrane živine se dene na enkrat po 3 glave na vago.

Kolodvor za železnico, ktera se bode delala iz Čakovca memo Varaždina na Zaprešič, se bode stavil kraj Varaždina na vzhodni strani med ludbreško in zagrebško cesto. Za to mesto se je odločila večina v ta namen izslane komisije.

Kmetijsko društvo namerjavajo rodoljubi v Špitaliču na Štajarskem napraviti na podlagi zimskih shodov, v katerih so preteklo zimo g. župnik Jaklič v tamošnji šoli farane kmetijstvo učili. Bog daj dober vspeh!

Cerkniško jezero je letos tako suho, da se povsodi lahko z vsakim vozom pelje. Dobreга sena in stelje, je dalo tamošnjim okoličanom, da so prav zadovoljeni. Drugače je pa tam letina komaj srednja.

Pomenljivo. Ministerstvo ni v nijednem deželnih zborov od sedaj še predložilo decemberske ustave.

Ptujska čitavnica je odhajajočemu svojemu predsedniku Hermanu napravila sijano besedo za slovo, ki je očitno pokazala, da ima Herman tudi med mestjani dosti žive simpatije. Do ranega jutra je bila družba skupaj, dokler da je pridrdral vlak in odnesel preljubljenega razsvitlenca resnice in pravice v tuje kraje.

Še več ostrobe. Narodne Noviny pišejo, da se misli, na dotičnem mestu še ostrejšje postopati proti Čehom. Posebno duhovništvu pre proti karajača šiba zdajnih mogočnikov.

Graf Goluhovski se je zadnje dni delj časa pogovarjal z ministrom notrajnih zadev.

Tržna cena pretekli teden.

	V Varaždinu		V Mariboru		V Celju		V Ptuj	
	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.
Pšenice vagan (drevenka)	4 40	4 70	4 80	4 50				
Rži	2 80	3 25	3 30	3 20				
Ječmena	2 80	2 85	3 40	3 —				
Ovsa	1 50	—	1 80	1 50				
Turšice (kuruze) vagan	2 70	3 20	3 —	3 —				
Ajde	3 —	3 20	3 30	2 70				
Prosa	3 —	3 —	—	3 —				
Krompirja	1 20	— 90	1 20	1 —				
Govedine funt	— 20	— 26	— 24	— 25				
Teletine	— 24	— 28	— 28	— 28				
Svinjetine črstve funt	— 28	— 28	— 26	— 28				
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	10 —	9 —	8 50	10 —				
" 18" " " "	—	5 55	—	—				
" 36" mehkih " "	6 —	4 50	6 —	7 50				
" 18" " " "	—	3 60	—	—				
Oglenja iz trdega lesa vagan	— 80	— 60	— 40	— 95				
" " mehkega " "	— 60	— 50	— 40	— 75				
Sena cent	1 20	1 —	— 80	1 —				
Slame cent v šopah	1 10	1 10	— 60	— 90				
" " za steljo	— 90	— 80	— 50	— 75				
Slanine (špeha) cent	40 —	38 —	—	—				
Jajec, pet za	— 10	— 10	— 8	— 8				

Cesarski zlat velja 5 fl. 45 kr. a. v.

Ažijo srebra 112.75.

Narodno drž. posojilo 62.80.

Loterijske srečke.

V Trstu 2. septembra 1868: **71 45 56 22 48**
Prihodnje srečkanje je 17. septembra 1868.

V najem se daje

mlin, žaga, pekarija in nekoliko zemljišča. Pogoj se pozve pri lastniku Jožetu Prilšek v Bukovici pri Grižah.